

KÄLLMATERIAL

JAN NILSSON

HEMSKHETER

I HOGDAL, LOMMELAND

OCH TJERNÖ

NÅGRA UTVALDA BROTT BEGÅNGNA MELLAN ÅREN
1850 OCH 1900 I VETTE HÄRAD BOHUSLÄN

19. MISSHANDEL

BEGÅNGET: 1884

GÄRNINGSMÄN: HEMMANSEGARE EMIL OLSSON, ROSSÖ

ÖSTERGÅRD

SKOMAKARE LUDVIG OLAUSSON, ROSSÖ

UPPEGÅRD

Utdrag ur domboken från Vette Häradsrätt.
Innehåller alla ingående handlingar i aktuellt mål.

Själva protokollsanteckningarna i domboken har vit bakgrund.

Till protokollet bilagda handlingar har grå bakgrund.

Originalhandlingarna kan till vissa delar vara svåra att tyda. Dels kan det bero på bläckfläckar, bortrivet papper eller att inbindningen av domboken gjorts så att ena kanten av en handling blivit "osynlig". Renskrift av texterna har gjorts så långt det är möjligt. Där texten ej kunnat tolkats, har ett frågetecken angetts.

Varje protokoll eller handling inleds med ett id-nr, ex. (v278495.b12480.s2469). Detta nr är ett id som används av företaget Arkiv Digital, när de katalogiserar och lägger ut materialet på internet. Du kan själv, med hjälp av detta id, söka fram aktuellt material på internet, men du måste då prenumerera på tjänsten. En sådan prenumeration kan lösas direkt på Arkiv Digitals hemsida.

Jan Nilsson

v281429.b4000

1884 den 1 Oktober

No 47

Efter angivelse af Hemmansegaren Olaus Andersson i Rossö Innegård har t.f. Krlmn Gust. Jönsson å tjenstens vägnar till tinget inkallat Hemmanseg Emil Olsson i Råssö Östergård och Skomakaren Ludvig Olausson i Rossö Uppegård med påstående om ansvar, såsom orden i stämningen lyda, "ej mindre för misshandel å Hemmansegaren Olaus Andersson i Rossö den 12 sistlidne Augusti, hvarvid sådant tillhygge användts att ett större sår blifvit tillfogadt i hufvudet, så att stor blodförlust uppstod och möjligt är, att hörseln för framtiden försvagats, hvarjemte flera sår tillfogats i ansigtet, så att blodflöde äfven dervid orsakades, än äfven för det de olofligen tillgripit Andersson tillhöriga en mössa och en butelj med brännvin".

Vid upprop af detta mål tillstädeskomma målsegaren och sdne personligen i närvarao af åklagaren, som ingifver följande handlingar:

1)Den till grund för stämningeen åberopade angifvelsen, som är af följ. lydelse:

"Hemmansegaren Olaus Andersson etc Litt A

2)En så lydanade läkarattest:

"Olaus Andersson från Rossö etc Litt B

Målsegaren uppgifver, att åtalade förbrytelseerna föröfvats vid ett s.k. båtöl hos Isak Andersson på Rossö, hvarvid de närvarande, och bland dem enskilde parterne, rikligen undfägnats med brännvin. Som målsegaren numera återfått den från honom tillgripna mössan, afstår han från åtalets fullföljande i denna del.

Sdne medgifva, att de voro närvarande vid omförmälda båtölet. Sden Emil Olsson erkänner tillika, att han vid omstämda tillfället tog målsegaren i näsan under ett handgemäng som dem emellan uppstod, sedan han blifvit af målsegaren öfverfallen. En butelj hade han väl sett målsegaren hafva i sin ficka men icke tillegnat sig densamma. Sden Ludvig Olausson åter förnekar såväl att hafva på något sätt förfördelat målsegaren som att hafva tillgripit omstämda buteljen, hvilken han icke ens sett, I öfrigt åberopa sdne detta skriftl. anförande:

"Ödmjukastanförande" etc Litt C

Målsegaren påkallar vittnesförhör med Anton Karolusson, Olaus Martinsson, Anton Martinsson och Hans Antonsson, alla på Rossö, hvilka äro vid Rn tillstädes och få, då jäf emot dem icke kan utrönas, framträda och aflägga vtсед, på hvilken de, efter varning för dess missbruk, vid särskilda förhör berätta:

1. Anton Karolusson: att vt som var med på båtölet hos Isak Andersson, omstämda dagen ungefär kl 9 på aftonen såg sdn Emil Olsson taga målsegaren i näsan samt tilldela honom slag i hufvudet. Vt, som icke kände anledningen till sdns våldsamhet mot målsegaren, iakttog icke om den förre begagnade tillhygge vid slagens utdelande och varseblef icke heller om densamma åtakkommit blodvite. Angående omstämda buteljen har vt sig intet bekant.

Vidkändt.

2. Olaus Martinsson: att vt, som vid omstämda tillfället var närvarande i Isak Anderssons bostad, icke märkte någon oenighet mellan enskilde parterne men såg målsegaren ligga på knä vid en soffa och iakttog, då målsegaren, på vts tillsägelse steg upp, att blod flödade ur ett sår i hufvudet, men på hvad sätt målsegaren erhållit berörda sår, vet icke vt. Angående omstämda buteljen känner vt intet annat än att vt såg Isak Andersson gifva målsegaren en butelj brännvin förmodligen för att målsegaren skulle undfägna gästerna och sålunda biträda Isak Andersson i utöfningen af värdskapet. Vidkändt.

3. Anton Martinsson: att vt på ifrågavarande båtölet såg målsegaren innehafva en butelj, fylld med brännvin äfvensom att målsegaren en god stund senare på aftonen var blodig men att vt icke känner något vidare, som kan lända till upplysning i saken.

4. Hans Antonsson: att vt, som jemväl var närvarande i Isak Anderssons bostad vid omvitnade tillfället, såg sdn Ludvig Olausson, hvilken satt på en i rummet befintlig soffa, slå omkring sig, hållande en snusdosa i handen. Vt vet icke hvem som träffades af slag, men samtidigt härmed låg målsegaren på knä vid soffan och då han uppsteg derifrån var han blodig.

Vtna fordra ersättning för sin inställelse och gemensam del af protokollet angående vt-slönernas gäldande och antecknas i sådant afseende, att de samtliga bo på ett afstånd af 1 1/2 mil från tingsstaden.

Sdn Emil Olsson vidgår på tillfrågan riktigheten af vtsmålen i hvad de honom angår men sdn Ludvig Olausson kan deremot icke erinra sig, att han slog målsegaren.

Målsegaren och åklagaren anhåller båda om uppskof för vidare bevisnings förebringande mot sdn Ludvig Olausson hvaremot åklagaren för sin del till Rns pröfning öfverlemnar målet i hvad det angår sdn Emil Olsson.

Utslag

afsagdt den 22 November 1884

HRn finner skäligt bifalla åklagarens och målsegarens anhållan om uppskof och utställer alltså målet till förnyad handläggning å 3dje Rgdagen af nästa lagtima ting i häradet, då i åklagarens närvaro enskilde parterna skola tillstädeskomma, sdn vid 10 kronors vite för dem hvar och målsegaren vid laga påföljd, försedd med bevis, att han till tinget instämt de vtnen, af hvilkas hörande han vill sig i målet begagna.

v281429.b4010

No 47 Litt A

Hemmansegaren Olaus Olaus Andresson i Rossö innergård anmäler den 16 Augusti 1884, med begäran om stämning, att han den 12 dennes på aftonen inne hos båtbyggaren Alexander Andersson på Långsjö under ett samqväm derstädes af Hemmansegaren Emil Olsson i Rossö östergård och skomakaren Ludvig Olausson i Rossö uppegård sedan dessa af Olaus begärt att få en bränvinsbutelj, som han hade i sin ficka, hvilket nekats dem, blef öfverfallen som våldförd hvarmed de åstadkommit ett svårt sår i hufvudet hvarur rann ymnigt med blod hvarförutan de med händerna rifvit honom i ansigtet så att blodskada(?) äfven dervid uppstod och frantogo honom ej mindre förenämnda bränvinsbutelj med innehåll än äfven en mössa hvilka saker icke blifvit Olaus Andersson återställda.

Att förestående anmälan blifvit af mig hos Kronolänsmannen i Wette härad afgifven samt att jag för åtals instämmande begärt stämning å förenämnda Emil Olsson och Ludvig Olausson; erkännes Rörwik den 16 Augusti 1884.

Olaus Andersson

Bevittnas: i Råssö
N Ljungqvist

v281429.b4020

No 47 Litt B

Olaus Andersson från Rossö, som sistlidne Tisdag uppgifver sig hafva blifvit misshandlad, har idag undergått läkarbesigtning och dervid befunnits hafva ett mindre sår på högra sidan af hufvudet, enligt utseendet tillfogadt med ett vasst tillhygge, samt några skrubbsår i ansigtet. De sednare äro ej af någon betydighet och äfven såret i hufvudet kommer antagligen ej att för framtiden medföra något men. Intygas på aflagd embetsed. Strömstad d 16 Aug 1884

G Runström
Stadsläkare

v281429.b4030

No 47 Litt C

Ödmjukast anförande till protokollet!

För att genmäla ifrågavarande stämningsspåstående, få wi undertecknade på det bestämdaste påstå, det vi aldrig tillfogadt Olaus Andersson någon misshandel ej heller tillgripit hans mössa, ty beträffande med den ifrågavarande misshandel, så är hans Existens wid dylika tillfällen bråksam och besvärande för dem som skola umgås med honom, så att en dylik misshandel kan han på det nogaste tillskapa sig sjelf; Och hvad beskyllningen med hans mössa och brännvinsbuteljen widgår, så må detta med stölderna antagas vara en orimlig och oförskäm dikt, helst då hans mössa på stället återfanns andra dagen. I följd af hvad vi här anført, yrkas, det Olaus Andersson för sina äreröriga beskyllningar emot oss, må stånda det ansvar lag sägas, äfvensom ersätta(?) oss rättegångskostnad med 25 Kronor;

Warom anhålles wördsamt.

Rossö den 29 September 1884

Emil Olsson och Ludvig Olausson

v281430.b940

1885 den 6 Februari

No 36

Wid upprop af det under No 47 i Dmbkn vid sista ting omförmälda målet emellan t.f. Kronolänsmannen Gust Jönsson, Åklagare, hemmanegaren Olaus Andersson i Rossö Innegård, målsegare, samt hemmanegaren Emil Olsson i Rossö Östergård och Skomakaren Ludwig Olausson i Rossö Uppegård, sdn, om ansvar för misshandel, tillstädekomma målsegaren Emil Olsson personligen samt i egenskap af Åkl nyligen utnämnde Krlmn O W Lundbom, men sdn Ludvig Olausson låter sig icke afhöras, och säger Målsegaren, att han med honom ingått förlikning och frånträder för sin del stämningspåståendet mot Ludwig Olausson. Wid detta förhållande frånträder jemväl Åkl åtalet mot honom, hvardan detsamma således endast fullföljes mot Emil Olsson.

Målsegaren påfordrar vittnesförhör med Emil Martinsson och Joh Olausson i Långö, hvilka, utan hinder af kändt jäf, få aflägga ed, på hvilken de efter varningar för dess missbruk höras en i sender och berätta:

1. Emil Martinsson: att vittnet icke har sig något annat bekant, som kan röra förevarande mål än att vittnet vid ifrågavarande tillfälle såg, målsegaren vara blodig men att vittnet icke vet hvem eller hvad, som hertill var orsaken. Widkändt.

2. Joh Olausson: att vittnet såg att målsegaren, vid det tillfälle hvarom fråga är, erhållit "ett hugg" i hufvudet, men af hvilken detta hugg utdelats vet icke vittnet. Sdn Emil Olsson har dock sedermera sagt till vittnet att han slog målsegaren. Widkändt.

Båda vittnena fordra ersättning för inställelsen vid tinget med anledning hvaraf här antecknas att de hvardera är boende 1 1/2 mil från tingsstället.

Pne öfverlemna ömsesidigt målet till pröfning och åberopa hvar för sig skrifter af följande lydelse:

"Ödmjukast anförande etc se Litt A

"Till etc Genom gå sistlidet etc se Litt B

Något vidare förekommer icke till antecknande.

Utslag

Afsagdt den 17 Mars 1885

Wid åklagarens och Målsegarens frånträdande af åtalet emot sdn Ludvig Olausson låter HdRn bero; och emedan, hvad angår åtalet mot sdn Emil Olsson, någon bevisning icke förekommit att han från Målsegaren tillgripit en mössa och en butelj, befrias Emil Olsson från ansvar härför; men deremot och som bemålde sds genom vittnesmålen vid sista ting, hvars riktighet han erkänt, blifvit lagligen öfvertygad att han vid det tillfälle, som i stämningen omnämnas, tilldelat målsegaren slag i hufvudet och tagit honom i näsan; alltså och då det icke är styrkt att någon bevislig skada häraf följt eller att sdn tillfogat målsegaren de i stämningen och läkareattesten omförmälda åkommor, pröfvar, med stöd af 14 Kap 13§ Strafflagen HdRn rättvist döma honom Emil Olsson att för ofvanberörde med uppsåt föröfvade misshandel böta 30 Kr; hvarförutan Emil Olsson förpligtas utgifva ersättning icke blott till Målsegaren för hans rgskostnad med 25 Kr utan äfven

till de i målet hörde vittnena Anton Karolusson, Olaus Martinsson, Anton Martinsson och Hans Antonsson, alla på Rossö, samt Emil Martinsson och Joh Olausson på Långö med 4 Kr 50 öre till dem hvar.

Sdns mot Målsägaren framställda ansvarsyrkande finner HRn icke förtjena afseende.

v281430.b950

No 36 Litt A

Ödmjukast anförande till protokollet

För fortsättande af hvad jag till protokollet sistlidna Höste ting anfört ifrågavarande mål, får jag vidare andraga

Hvad mitt medgifvande om vittnesmålen angå, så afser detta mitt erkännande, ett nödtvunget själf försvar, hvilket en hvar ordentlig menniska på det nogaste ha rätt att begagna sig af, helst då det är frågan om anfall af en I afseende till dett sår och de blodviten läkareattesten omnämna, will jag gerna med Ed betyga att ej jag tillfogadt honom Olaus Andersson

För öfrigt föränledes jag yrka ansvar å Olaus Andersson, enl lag, för hans äreröriga angifvelse, hwarom vördsamt anhålles.

Rossön den 5 februari 1885

Emil Olsson

v281430.b960

No 36 Litt B

Till Wette Härads Rätt

Genom på sistlidet ting hörda vittnet Anton Karolusson på Rossö af svaranden Emil Olsson erkände berättelse är styrkt, att han vid omstämda tillfället tagit mig i näsan och tilldelat mig flere slag i hufvudet, utan att han påstått, eller vittnen, såsom en omöjlighet för dem, kunnat intyga, att jag ofredat denne svarande, hvarföre jag å honom yrkar det straff gällande strafflag ithy fall stadgar; Och då vittnesmålen i öfrigt innehålla, att svarande Emil Olsson slagit mig flere slag i hufvudet samt att svaranden Ludvig Olsson, vid det tillfälle jag blef misshandlad satt på en i Isak Anderssons bostad befintlig soffa och slå omkring sig med en snusdosa i handen, samt att jag samtidigt dermed låg på knä vid samma soffa och att då jag uppstod var blodig; så får jag i den händelse, att de af mig till idag inkallade vittnena icke skulle kunna till fullo upplysa svarandernes brottslighet, på grund häraf och med stöd af 17 Kapitlet 30§ Rättegångsbalken, yrka, det svaranderne må vid Gud och Hans Heliga Evangelium svära och betyga, att de icke vid ifrågavarande tillfälle medelst skarpt tillhygge tillfogat mig det i läkareattesten upplysta sår i hufvudet och refvor i ansigtet och att denna misshandel, icke varit af dem åsyftad, samt att svaranderne nu förvisas till sin själasörjare för att af honom undervisas om edens vigt och vådan af mened.

Som jag vid nämnda tillfälle förlorade både mössan och en butelj, kunde jag icke annat tro, än att svaranderne, som bar sig våldsamt åt, äfven vore skuld till att dessa saker för mig kom ur vägen, utan att jag kan eller vill påstå, att svaranderne tillgripit desamme, emedan jag icke visste hvar de blefvo af. Svarandernes ansvarsyrkande uppå mig bestrides sålunda, helst de icke heller genom stämning å mig anhängiggjort denna talan; yrkandes jag slutligen icke allenast åläggande för svaranderne, att godtgöra de af mig i målet hörda vittnena, utan äfven att ersätta mig efter följande räkning:

För min resa till Doktor i Strömstad, att få läkarebetyg 2 mil dit lika åter 4 mil á 1,35	5,40
Dagtraktamente och tidsspillan	4,00
Betalt till Doktorn för besigtning och läkarebetyget	1,50
För min resa till Åklagaren att få stämt svaranderne 4 1/2 mil á 1,35 milen	6,07
Dagtraktamente och tidsspillan	4,00
Betalt till Åklagaren för angifvelsens upprättande och stämning, enligt hans begäran	5,00
Do till fjerdingssmannen för delgifningen af stämningen	5,00
För min inställelse vid sistlidet ting: skjuts fram och åter 4 mil á 1,35	5,40
Dagtraktamente och tidsspillan i 3ne dagar emedan jag måste, i anseende till obestämmdheten att när som helst komma öfver sjön och den korta tid som var emellan första rättegångsdagen och dagen för målets handläggning.	12,00
Lösen för DBs expedition sistlidet ting	5,00
Betalt för extra bud till Domslösen att lösa den skjuts för 4 mil á 1,35 och dagtraktamente samt tidsspillan	9,40
För min resa till detta ting likasom förut	9,40
Do blifvande domslös	9,40
Lösen för blifvande DBs expedition	7,00
För denna skrifts och räknings upprättande	3,00
För mitt besvär att uttaga vittnesstämning	1,50
Lösen för vittnesstämning med ?	2,00
För delgifning deraf med vittnena	5,00
Tillsammans	100 Kr 7 öre

Rossö Innergård den 6 Februari 1885
Olaus Andersson